

Professioneel, innovatief én samen

's-Hertogenbosch, december 2022

Visie op toezicht en handhaving
in het Noord-Brabantse buitengebied
in 2030

**Samen Sterk
in Brabant**

Handhavingsteam Buitengebied

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding	3
1.2 Opdracht	4
Samenvatting	5
2. Ontwikkelingen 2030	6
2.1 Landelijke ontwikkelingen	7
2.2 Specifieke Noord-Brabantse ontwikkelingen	12
2.3 Conclusie	19
3. Keuzes richting 2030	21
3.1 Voldoende capaciteit en goede samenwerking voor toezicht en handhaving in het buitengebied/ natuurgebieden	22
3.2 Doorontwikkeling van de aanpakken tegen specifieke problematiek	28
3.3 Medewerking van het rijk bij het vereenvoudigen en verbeteren van de inzetmogelijkheden van groene boa's	32
3.4 Conclusie	33
4. Verdeling taken en rollen	34
4.1 Gedeeld eigenaarschap SSiB	36
4.2 Primaire focus organisaties binnen SSiB-verband	36
5. Taak en organisatie SSiB richting 2030	38
5.1 Gevolgen continueren SSiB-organisatie	39
5.2 Uitwerken voorstel inhuur groene boa's	40
5.3 Verwachte jaarlijkse verantwoording	41
5.5 Conclusie	41
Literatuurlijst openbare bronnen	42

Inleiding

1.1 Aanleiding

Al bijna 15 jaar bestaat het provinciebrede samenwerkingsverband Samen Sterk in Brabant (SSiB). Samenwerkingsverband SSiB richt zich op het vrije veldtoezicht in het Brabantse buitengebied, met bijzondere aandacht voor de natuurgebieden. Daarbinnen is een handhavingsteam vormgegeven, dat is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN). De handhaving geschiedt door zogenoemde 'groene boa's'. SSiB is opgericht om de samenwerking tussen handhavingpartners te vergroten en extra ogen en oren te creëren voor de partners. De provincie, gemeenten, waterschappen, terreinbeherende organisaties en particuliere grondbezitters, de politie en drinkwaterbedrijven nemen hier allen aan deel. SSiB is door de jaren heen geleidelijk gegroeid en sinds 2019 heeft de provincie een extra versterkingsimpuls gegeven om de in omvang grote problematiek nog beter aan te kunnen pakken. Daardoor is de boa-capaciteit van zes groene boa's uitgebreid naar vijftien groene boa's.

Eind 2023 loopt het huidige Meerjarenprogramma SSiB 2021-2023 af, evenals de huidige provinciale middelen voor de versterking. Daarom heeft de stuurgroep SSiB het initiatief genomen om een Visie SSiB 2030 op te stellen. Met deze visie beogen we het vizier verder voor ons uit leggen en gericht te kijken hoe we als samenwerkingsverband ook naar de toekomst toe de inzet op de meest efficiënte en effectieve wijze kunnen leveren. Daarbij wordt ook teruggekeken hoe het netwerk en de aanpak van de problematiek zich hebben ontwikkeld. Onderdeel van deze visie zijn de opgave in het buitengebied en de natuurgebieden en de daarbij passende rol en benodigde financiering van SSiB. Hierbij nemen we ook de landelijke ontwikkelingen als de boa-visie van het rijk mee.

1.2 Opdracht

Vanuit de stuurgroep SSiB zijn de volgende hoofdvragen meegegeven voor de totstandkoming van de Visie SSiB 2030:

- ▶ Welke ontwikkelingen dienen zich aan richting 2030, die van belang zijn voor toezicht en handhaving in het buitengebied/natuurgebieden en voor SSiB in het bijzonder?
- ▶ Wat is er nodig om richting 2030 het toezicht en de handhaving op een effectieve en efficiënte manier vorm te geven?
- ▶ Welke rolverdeling is nodig tussen politie, SSiB, terreinbeherende organisaties en het bevoegd gezag?
- ▶ Wat betekent dit voor de taak van SSiB en de organisatie ervan?

De visie is opgesteld door de stuurgroep zelf en tot stand gekomen op basis van documentanalyse, door gesprekken in de stuurgroep SSiB en in bijeenkomsten met boa's, bestuurders, managers en beleidsambtenaren. Hierbij is uitgebreid gesproken en gereflecteerd over de problemen in het buitengebied, de ontwikkelde samenwerking en de wensen over de toekomstige vormgeving en financiering.

Samenvatting

Het Noord-Brabantse buitengebied en de natuurgebieden in het bijzonder, zijn mooie gebieden waar mensen graag recreëren. Helaas is daarbij ook sprake van gedrag dat minder wenselijk is tot aan zware misstanden toe. Om deze misstanden aan te pakken werken de handhavingpartners in Noord-Brabant al jaren samen in het samenwerkingsverband Samen Sterk in Brabant en het handhavingsteam daarbinnen. Eind 2023 lopen het huidige meerjarenprogramma en enkele budgetten af. Daarom is een nieuwe Visie SSiB 2030 opgesteld door de partners. Om ook naar 2030 toe effectief en efficiënt te kunnen handhaven, is gekeken welke ontwikkelingen zich de komende jaren naar verwachting voordoen en die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan. Daarnaast gaat de visie in op de gewenste keuzes, de rolverdeling tussen partijen en de consequenties voor de SSiB-organisatie. De opgaven in het buitengebied en de natuurgebieden in het bijzonder, blijven ook in de nabije toekomst groot. De samenwerking tussen handhavingpartners heeft zich de afgelopen jaren zeker bewezen. Hardnekkige problemen als afvaldumpingen, wildcrossen en stroperij manifesteren zich echter nog steeds, ondanks dat er de nodige successen worden geboekt in de aanpak ervan. Daarnaast is ook nieuwe problematiek merkbaar, zoals het toezien op coronamaatregelen, gevolgen van droogte, de intrede van de wolf, illegale tenten in natuurgebieden en meer. Zeker de toename van openbare ordeproblematiek wordt steeds zichtbaarder.

Door de hiervoor geschetste problematiek in combinatie met personeelskrapte, staat de handhaving capaciteit bij de politie en groene boa's al jaren onder druk. Hierdoor is een ervaren 'handhavingsgat' ontstaan in het buitengebied. Wanneer de politie minder aanwezig kan zijn, verwacht de maatschappij dat de handhaving wordt opgepakt door naar diegenen die er nog wel actief zijn, waaronder de groene boa's. In navolging van de boa-visie van de minister van Justitie en Veiligheid, verwachten we echter niet van de groene boa's om de aan de politie toebedeelde openbare ordetaak over te nemen. Wel proberen we in SSiB-verband te doen wat we zelf kunnen en zo professioneel mogelijk op te pakken wat mogelijk is, waarbij de politie op onderdelen blijft assisteren. Dit neemt echter niet weg dat er acute situaties zijn met een gewelddadig karakter, waarbij het niet altijd verantwoord is om acuut in te grijpen. Om te voorkomen dat burgers en bedrijven geen melding meer doen van misstanden, omdat de handhavers het niet altijd (ter plekke) kunnen oplossen, is het van belang dat we toch goed blijven kijken wat wel mogelijk is. Daarbij blijven we benadrukken dat we inbreng van de politie als 'sterke arm' en andere partners hard nodig hebben.

Om ook naar de toekomst toe voldoende handhaving capaciteit te hebben, willen we de SSiB-organisatie graag voortzetten en partners oproepen daar voldoende financiering voor te regelen. Hiermee kan de SSiB-organisatie haar meerwaarde in het samenwerkingsverband blijven leveren. Zo kunnen we als netwerk blijven samenwerken en gerichte methodes van aanpak ontwikkelen. Op deze manier denken we ook richting 2030 de juiste keuzes te maken om met de beschikbare capaciteit, bevoegdheden en middelen, zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen optreden. Dit om een veilig, schoon en groen Brabants buitengebied te bewerkstelligen.

Ontwikkelingen 2030

2030 ligt nog even voor ons uit, maar een aantal grote ontwikkellijnen is al goed in beeld. Daarop willen we in deze visie anticiperen. Hieronder gaan we in op eerste vraag: *Welke ontwikkelingen dienen zich aan richting 2030, die van belang zijn voor toezicht en handhaving in het buitengebied/ natuurgebieden en voor SSiB in het bijzonder?* Bij de beantwoording van de vraag wordt een onderscheid gemaakt in relevante landelijke ontwikkelingen en specifieke Noord-Brabantse ontwikkelingen.

2.1 Landelijke ontwikkelingen

Landelijk is er in toenemende mate aandacht voor de 'groene boa's'. Op 14 april 2022 heeft de Tweede Kamer nog een Ronde Tafelgesprek gehouden over de groene boa en de minister van Veiligheid en Justitie heeft een nieuwe visie op de boa functie en het boa bestel (boa-visie) opgesteld.

Capaciteit politie in het buitengebied staat onder druk

Eén van de grote ontwikkelingen is het gebrek aan politiecapaciteit en dan met name de capaciteit voor het buitengebied en milieudelicten. De politie staat de komende jaren voor de uitdaging om veel nieuwe agenten te werven en op te leiden, ter vervanging van de verwachte grote uitstroom. Ook heeft de politie te maken met de grote capaciteitsvraag als gevolg van zware criminaliteit en ondermijning, beveiliging van personen etc. De politie kampt mede daardoor met behoorlijke personeelstekorten en krapte in de operationele bezetting. In de prioritering vanuit de driehoeken (burgemeester-politie-OM) schieten milieu en het buitengebied er vaak bij in.

Dit heeft tot gevolg dat er minder toezicht- en handavingscapaciteit beschikbaar is in het buitengebied, aanrijtijden langer worden en agenten qua materieel vaak niet toegerust zijn om in natuurgebieden op te treden. Dit leidt ertoe dat er vanuit de samenleving en het bestuur meer gekeken wordt naar anderen die er nog wel rondlopen (groene boa's). Dit, terwijl zij in de kern niet van de handhaving van de openbare orde zijn, maar van de naleving van het omgevingsrecht en aanpalende strafrechtelijke bepalingen. De focus op groene boa's levert wisselende verwachtingen op over hun rol en taken, wat zich onder meer uit in discussies over vuurwapens voor de eigen veiligheid, in een context van toegenomen zware criminaliteit en geweldsdreiging.

Afname aantal groene boa's en versnipperde financiering

Het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie en Veiligheid (WODC) concludeert in 2020 over de taken en arbeidsomstandigheden van de boa's, dat ze een afname ziet in het aantal groene boa's. De groene boa's zijn verdeeld over vele werkgevers en worden op veel verschillende manieren gefinancierd. De Tweede Kamer heeft het kabinet eind 2021 via een aangenomen motie-Hermans c.s. opgeroepen om structureel 200 miljoen euro extra te investeren in veiligheid en handhaving en daarvan 5,5 miljoen euro te reserveren voor extra groene boa capaciteit. Echter is hier óók sprake van een arbeidsmarkt vraagstuk, omdat er door vergrijzing ook de nodige groene boa's met pensioen gaan en er momenteel geen specifieke opleiding is tot groene boa. Er is daardoor ook aandacht nodig voor een gerichte opleiding en werving van nieuwe groene boa's.

Gevolgen boa-visie ministerie van JenV

De minister van Justitie en Veiligheid heeft eind 2021 een concept boa-visie opgeleverd. De minister erkent dat het 'groene domein' extra aandacht verdient en haalt daarin ook de 5,5 miljoen euro aan structurele extra financiering aan. In de brief van 23 juni 2022 gaat de minister dieper in op de visie en zet deze uiteen hoe ze de rol van de (groene) boa ziet:

“Boa's hebben een duidelijke taakstelling. Ik vind het belangrijk te markeren dat zij buitengewoon, en dus niet algemeen, opsporingsbevoegd zijn. Daarin verschilt hun taak van die van de politie. In de openbare ruimte is het handhaven van de openbare orde toebedeeld aan de politie. Boa's zijn niet bevoegd, uitgerust en opgeleid voor de uitvoering van deze aan de politie wettelijk opgedragen taak. De indeling van domeinen blijft voorlopig bestaan, omdat de toekenning van bevoegdheden en het stellen van bepaalde (opleidings-)eisen daar op dit moment naar is ingericht. Daar waar afbakening onlogisch is of overlap onvermijdelijk is, vind ik het wel van belang dat er ruimte blijft om te verkennen met partners of de domeinindeling flexibeler in te richten is.”

In het kort de voornaamste prioritaire onderwerpen uit de visie van de minister:

- ▶ Er wordt nadruk gelegd op de regiefunctie van gemeenten en provincies en specifiek voor domein II wordt door het ministerie een aparte overlegstructuur vormgegeven en een groene samenwerkingsagenda geïnitieerd.
- ▶ De boa domein II (o.a. groene boa) blijft buitengewoon, dus niet algemeen opsporingsbevoegd. Het handhaven van de openbare orde blijft toebedeeld aan de politie.
- ▶ Er wordt verkend welke mogelijkheden er zijn voor meer flexibele inzet over domeinen en werkgeversgrenzen heen.
- ▶ Er wordt gezocht naar oplossingen voor situaties waarin handelingsverlegenheid speelt. Dit zijn situaties waarin boa's op basis van hun bevoegdheden niet mogen optreden, maar wat voor burgers onlogisch kan overkomen en waarbij burgers wel actie van hen verlangen.
- ▶ Er komt een landelijke verankering van de samenwerking tussen politie en boa's in handhavingsarrangementen en in het lokale integrale veiligheidsbeleid. Voor domein II moet ook gekeken worden naar de versterking van de informatiepositie van de partners in het veld.
- ▶ De boa vervangt de politie niet, maar moet wel minder afhankelijk kunnen werken (o.a. door meer toegang tot systemen).
- ▶ In een AMvB bewapening en uitrusting worden de waarborgen voor afweging rondom de toekenning van bewapening en het toezicht daarop geformaliseerd. Hierbij wordt de kanttekening gemaakt dat voorkomen moet worden, dat extra uitrusting leidt tot minder hulpvraag en meer risiconeming door boa's.
- ▶ Er wordt geïnvesteerd in verdere professionalisering van boa's en de opleidingen daarvoor.

In de visie komen veel onderwerpen terug die als aanbevelingen uit het BIJ12-rapport uit 2020 kwamen, dat in opdracht van het IPO en de terreinbeheerders is uitgebracht. Daarin werd al aandacht gevraagd voor de bijdrage van de politie en de rol van gemeenten. De hoofdlijn uit de visie lijkt te zijn dat verdere professionalisering en meer zelfstandigheid van de groene boa's wordt verwacht. Dit past in de beweging van een beperkte politiecapaciteit. De visie draagt uit dat van de groene boa geen vervanging van de politie wordt verwacht, maar dat men – enigszins tegenstrijdig – wel verwacht dat ze zelfstandig en professioneel kunnen handelen en daartoe obstakels worden weggehaald en ondersteuning in instrumentarium wordt toegekend. Wel wordt hier in dezelfde visie ook een grens aan gesteld, waarbij het werk van de boa overgaat naar de politie. Vanwege dit grijze gebied, wordt dit nader uitgewerkt. Het rijk wil op vraag van provincies in het najaar van 2022 met de groene boa-werkgevers in gesprek over een gezamenlijke agenda voor de groene boa's.

Afstemming met gemeenten

Op basis van het BIJ12-rapport, zijn provincies en terreinbeherende organisaties het gesprek aangegaan met het rijk en de VNG over de gemeentelijke betrokkenheid bij domein II. Hieruit is de afspraak gekomen dat de VNG een nieuw taakgebied gaat opnemen in de methode Kernbeleid Veiligheid, wat de basis is voor de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen. Dit taakgebied zal de aanpak van het buitengebied/domein II gaan opnemen als specifiek aandachtsgebied voor gemeentelijk beleid. Dit beoogt de specifieke problematiek meer onder de aandacht te krijgen bij gemeenten en zo voeding te geven aan de lokale en regionale driehoeksgesprekken. Doel hiervan is een impuls te geven aan de prioritering van voldoende capaciteit voor toezicht en handhaving in het buitengebied.

Landelijke boa bevoegdheid domein II

In meerdere provincies – ook in Noord-Brabant – wordt al enige jaren gewerkt met samenwerkingsconvenanten voor domein II boa's. Deze convenanten maken het mogelijk voor boa's om – onder voorwaarden – te kunnen optreden over de werkgeversgrenzen heen, met volledig behoud van bevoegdheden en uitrusting. Hierdoor is samenwerking mogelijk om bijvoorbeeld massa te maken voor acties tegen wildcrossen. Maar ook om een handhavingsactie voort te kunnen zetten als het daarvoor nodig is om buiten de

eigen werkgeversgrenzen te treden. Op aandringen van provincies en terreinbeheerders, wordt momenteel met het rijk en andere belanghebbenden gewerkt aan het creëren van een landelijke bevoegdheid. Dan zouden de eisen uit de convenanten in regelgeving worden opgenomen. Een terugvaloptie is een landelijk convenant.

2.2 Specifieke Noord-Brabantse ontwikkelingen

Naast een aantal landelijke ontwikkelingen, zijn er ook specifieke Noord-Brabantse ontwikkelingen die SSiB en het samenwerkingsverband raken. Hieronder gaan we hier nader op in.

Problematiek buitengebied: meer inzicht, maar gericht aanpakken

SSiB is in 2007 opgericht en bestaat inmiddels dus vijftien jaar. Het heeft zijn plek als verbinder in het netwerk gevonden. SSiB wordt gefinancierd met tijdelijke middelen, waardoor aandacht nodig is voor de continuïteit, ook richting het personeel. Partners geven aan ook graag na 2023 verder te willen met SSiB. Met de verbindende rol in het netwerk en de samenwerking die daaruit voortkomt, wordt ook de problematiek steeds meer inzichtelijk. We gaan nader in op de speerpunten van SSiB (aanpak afvaldumpingen,

wildcrossen en stroperij) en andere voorname problematiek (ondermijning, recreatiedruk en droogte). Het is van belang voor de taakafbakening van groene boa's domein II (milieu), dat zij zich inzetten voor de handhaving van het omgevingsrecht in brede zin en aanpalende strafrechtelijke bepalingen.

Bij openbare orde problematiek (drugsafval, ondermijning, zware stroperij met een gewelddadig karakter) hebben zij een signalerende rol richting de politie en het bevoegde gezag en kunnen zij een ondersteunende rol uitoefenen. Deze signalerende rol is er ook voor overige problematiek, die niet tot het hiervoor beschreven takenpakket behoort van de groene boa's.

► Wildcrossen

Wildcrossen, zoals het met motoren door stiltegebieden en andere verboden terreinen rijden, is een aanzienlijk probleem en het grootst in Oost-Brabant. Boa's zijn zelf bevoegd om op te treden, onder andere tegen de overtredingen van toegangsbepalingen in stiltegebieden. In Oost-Brabant is voor de aanpak een speciaal opgezet Motorcross Expertteam (MET) ingericht, wat getrokken wordt door de politie Oost-Brabant. In Midden- en West-Brabant is er geen specifiek Motorcross Expertteam en heeft de politie Zeeland-West-Brabant ook geen trekkersrol. Zowel voor de veiligheid, als voor de specifieke politiebevoegdheden, biedt deze samenwerking in Oost-Brabant meer handhavingsmogelijkheden dan wanneer boa's dit afzonderlijk zouden uitvoeren. Het MET organiseert regelmatig handhavingsacties. Uit een tussenevaluatie van het MET uit december 2021 blijkt dat tijdens 10 van de 27 georganiseerde handhavingsacties ook daadwerkelijk motorcrossers staande zijn gehouden en geverbaliseerd zijn.

Dit is vergelijkbaar met de jaren ervoor. Daarnaast blijkt dat er vooralsnog geen recidive is aangetroffen en dat er aandacht nodig is voor het op orde zijn van de bebording van de stiltegebieden. In mei 2022 zijn voor drie stiltegebieden nieuwe borden geplaatst en wordt er gewerkt aan een nieuwe bebordingsronde voor het totale gebied door de Provincie. Tot slot wordt de wens geuit om te kijken naar meer mogelijkheden om effectief te kunnen handhaven, zoals aanpassingen in de provinciale verordening, het verhogen van de boete en de aandacht voor bestuursrechtelijke opvolging door bevoegde gezagen.

► Afvaldumpingen

Afvaldumpingen zijn er in allerlei varianten, van bijplaatsing bij afvalbakken of rondslingerende papiertjes, tot aan dumpingen van een volledige huisraad of grote drugsafvaldumpingen, zoals op de Brabantse Wal. Met uitzondering van drugsafval zijn boa's hiertoe zelf bevoegd en treden zij op. Bij het aantreffen van drugsafval beperkt zich dit tot het afschermen van het gebied en het inschakelen van de politie. Door het toepassen van innovatieve methodes door SSiB, is er meer mogelijk om te achterhalen wie de dader is. Daarmee is het probleem echter nog niet structureel onder controle. Naar de toekomst toe is de verwachting van partijen dat afvaldumpingen ondanks alle inzet een vraagstuk van formaat zullen blijven. Meer bezoekers levert ook meer (zwerf) afval en/of bijplaatsing op.

Daarnaast verwachten we ook de gevolgen van mogelijke nieuwe wetgeving op asbest en afvaldumpingen als gevolg van '(energie)armoede'. Dat laatste hangt samen met het gemeentelijk afvalbeleid rondom milieustraten en de verwijderingsbijdrage die mensen mogelijk willen vermijden of zich genoodzaakt zien die te vermijden.

Tot slot is er ook sprake van drugsafvaldumpingen/-lozingen van synthetische drugsafval, die we ook de komende jaren weer verwachten. Naast handhaving achteraf, is het van belang om signalen door te blijven geven aan gemeenten en terreineigenaren over wat er in bepaalde gebieden (aan trends) plaatsvindt.

► Stroperij

Stroperij komt in vele soorten en maten en vindt vaak plaats tussen de avond en de vroege ochtend. Stroperij gaat over het illegaal vissen en/of het meenemen van de vangst, tot het plukken van beschermde paddenstoelen, het zetten van wildstrikken, het illegaal vangen van vogels voor de handel, maar ook het zeer professioneel stropen met daarvoor getrainde lange honden. Zeker bij de laatste groep is er sprake van een hoge geweldsfactor en ondermijnende criminaliteit. Er zijn signalen dat het hierbij gaat om grensoverschrijdende georganiseerde gokpraktijken waarin veel geld rondgaat. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van contraobservatie om de confrontatie met handhavers te ontlopen.

Groene boa's zijn vergaand bevoegd om op te treden, wat niet wegneemt dat de zwaarste categorie stroperij met mogelijk geweldsgebruik meer weg heeft van de aanpak van georganiseerde criminaliteit (en openbare orde), dan van de aanpak van alleen stroperij. Om deze reden bevindt met name dit vraagstuk zich in het 'grijze' gebied tussen wat van groene boa's verwacht mag worden en waar het een politietak is.

De groene boa's treden op voorzover zij dat op een veilige wijze kunnen. Acties worden zo mogelijk van tevoren gepland, voorbereid met de politie en waar nodig en mogelijk samen uitgevoerd. Dit zijn tijdrovende processen, maar ze hebben wel tot aanhoudingen geleid. Dit neemt niet weg dat boa's soms op stroperij stuiten met een dermate grote gevaarstelling, waarbij acute ondersteuning niet voorhanden is. Indien er daarbij sprake is van een te groot gevaar op geweld, treedt men terug, maar zorgt men wel voor goede documentatie en signalering aan de politie.

Capaciteitsdruk maakt het voor de politie moeilijk om in acute situaties bijstand te leveren waardoor het gezamenlijk optreden met de groene boa's niet altijd mogelijk is. Het wordt daarom nodig geacht hierop een slag te maken en te kijken hoe we met de politie ook de zware problematiek goed aan kunnen pakken. Vanwege het tijdrovende karakter, gaat inzet ook ten koste van de aanpak van overige problematiek, dus dit blijft balanceren.

► Recreatiedruk en toegangsbeperkingen

Over de recreatiedruk wordt verschillend gedacht. Inmiddels lijkt de toegenomen recreatiedruk als gevolg van coronamaatregelen te zijn afgenomen, maar sommigen denken dat een groot deel van de gebruikers in het buitengebied actief zal blijven. Na corona is er meer geopend en daardoor zijn er meer alternatieve bestedingsmogelijkheden. Wel hebben veel Brabanders het buitengebied ontdekt en is er voldoende aandacht nodig voor het naleven van de toegangsbeperkingen, zoals het aanlijnen van honden.

Ook de toegenomen diversiteit aan vervoersmiddelen (elektrische voertuigen en vaartuigen) en ander materieel (drones en magneetvissen) creëren nieuwe problemen en uitdagingen voor veilige recreatie. Tot slot is ook merkbaar dat de recreant steeds mondiger wordt, ook richting handhavers. Groene boa's kunnen dit zelfstandig aanpakken. Voor de SSiB-organisatie is dit geen speerpunt, maar ze nemen het wel mee bij de uitvoering van hun werkzaamheden. Behalve capaciteit is daar in het algemeen geen specifieke aanpak voor nodig. Mogelijk geldt dit nog wel voor de nieuwe (vervoers) middelen.

► Droogte en toename natuurareaal

Een relatief nieuwe ontwikkeling is de problematiek van droogte en de gevolgen ervan, zoals bosbranden. Activiteiten van de groene boa's zijn bijvoorbeeld de signalering van illegale wateronttrekkingen naar de waterschappen, handhaving van het verbod op roken en open vuur in natuurgebieden en mogelijke bijstandverlening van hulpdiensten bij de bestrijding van bosbranden (het op afstand houden van mensen). Tussen de waterschappen en SSiB zijn specifieke afspraken gemaakt over wat men van elkaar verwacht bij onder andere wateronttrekkingen.

Verder geldt dat dit vooral wordt meegenomen als men er op stuit en bij ad hoc situaties zoals bij de bosbrand in de Deurnsche Peel. Er ligt geen acute opgave om hierop meer te ontwikkelen, maar het is wel van belang om in de gaten te houden of hierop in de toekomst meer nodig is. Een andere ontwikkeling is de verwachte toename aan natuurareaal in Noord-Brabant. Een groter natuurnetwerk brengt met zich mee dat er een groter werkgebied zal ontstaan om toezicht op te houden. Dit zal zich naar verwachting geleidelijk ontwikkelen.

► Ondernijning

De ondernijnde criminaliteit laat zich ook in het buitengebied merken. Criminelen proberen bijvoorbeeld op een geraffineerde wijze misbruik te maken van agrariërs die het financieel niet breed hebben. Bijvoorbeeld om stallen/loodsen in gebruik te nemen voor drugsproductie. Criminelen zoeken bewust de anonimiteit op van het buitengebied en deinzen er niet voor terug om bedreigingen te uiten tegen degenen die hen daarbij in de weg staan. De aanpak van ondernijnde criminaliteit is geen kerntaak van SSiB/groene boa's, maar een taak van de politie. Wel kunnen groene boa's optimaal gebruik maken van hun ogen en oren in het buitengebied, want zij zijn de hele dag in het Brabantse buitengebied aanwezig. De SSiB-boa's hebben ook trainingen gevolgd om signalen van ondernijning te kunnen herkennen. Deze signalen van de boa's zijn van groot belang voor de partners en het heeft aandacht om deze op de tafels van de lokale driehoeken te krijgen.

► Overige openbare orde problematiek in natuurgebieden

De groene boa's worden in natuurgebieden ook geconfronteerd met fenomenen, waarvoor ze zelf niet aan de lat staan, maar waar ze feitelijk wel op moeten handelen. Voorbeelden hiervan zijn mensen die illegaal in tenten wonen in de natuurgebieden, verwarde mensen, personen die liever niet gevonden willen worden en andere situaties van openbare orde. Waar dit veelal ging om mensen die er bewust voor kozen om zich in natuurgebieden op te houden, al dan niet om uit beeld te blijven van instanties, is er een toename merkbaar van mensen die uit noodzaak in de bossen wonen (armoede/woningnood/geen plek in GGZ). Waar boa's zelf wellicht nog enige handelingen kunnen verrichten op basis van toegangsbepalingen, zit het probleem vooral bij de overdracht van deze gevallen naar de noodzakelijke hulpinstanties. Men kan bijvoorbeeld een proces-verbaal opmaken of een tent laten weghalen, maar de dag erna is deze tent weer terug als andere instanties de problemen niet preventief kunnen oplossen of het probleem van hen kunnen overnemen. Op dit moment is hier vooral individueel maatwerk nodig.

Inzet en samenwerking met de politie en het Openbaar Ministerie

In Noord-Brabant zijn er zowel bij de politie als het Openbaar Ministerie twee verschillende regio's, met een eigen werkwijze. Zo werkt politieregio Oost-Brabant met inzet op regioniveau en Midden- en West-Brabant met afspraken via de basisteams. De politie heeft zeker de bereidheid om aan te haken bij SSiB. Echter zorgen de capaciteitsproblemen er met regelmaat voor dat zij niet bij alle gewenste acties kunnen aansluiten, zeker niet wanneer dat ad hoc is of een bepaalde expertise verlangt. Tevens is geconstateerd dat de samenwerkingen soms nog te veel afhankelijk zijn van individuele contacten. Deze samenwerking met de politie behoeft daarom aandacht. Uit gesprekken komt bijvoorbeeld de wens tot een structureel casusoverleg tussen boa, politie en OM of een vast aanspreekpunt voor operationele escalatie. .

Aandacht voor gevolgen botsende maatschappelijke belangen

Nieuwe ontwikkelingen dienen zich aan en dezelfde ruimte moet vaker gedeeld worden met andere, soms botsende belangen. Zo zorgt de herintrede van de beschermde wolf in Noord-Brabant voor nieuwe vraagstukken. Maar ook de bever die zich goed ontwikkelt, dat er ook wel eens een infrastructureel werk wordt ondergraven.

Ook de groene boa's hebben hiermee te maken. Waar de vraagstukken veelal op bestuurlijke en ambtelijke tafels worden besproken, staan de boa's buiten in contact met de burgers en partijen die hiermee geconfronteerd worden. Met daarbij de soms oplopende emoties en de mondiger wordende recreant. Hierbij is het telkens afwegen wat boa's er vanuit hun taken mee kunnen, zoals extra preventief surveilleren. Boa's volgen ook trainingen waarin men leert de-escalerend op te treden.

Vraag om capaciteit aan de SSiB-organisatie en vraag om informatie

SSiB wordt in de basis gefinancierd vanuit vele partijen: provincie, gemeenten, waterschappen, terreinbeherende organisaties, Brabants Particulier Grondbezit en middels capaciteit in natura door drinkwaterbedrijven. Daarnaast heeft de Provincie aan SSiB sinds 2019 een extra versterkingsimpuls gegeven. Uit de recente evaluatie van Bureau Broekhuizen van de provinciale bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant,

komt de aanbeveling om de aandacht niet te laten verslappen en te zorgen voor continuïteit van het ingezette beleid (en de financiering).

Daarnaast is aan SSiB al eens de vraag gesteld of het ook mogelijk is voor andere partijen om groene boa's bij SSiB in te huren. Dit is door SSiB vooralsnog afgehouden, maar het wordt wenselijk geacht om te kijken wat SSiB hierin zou kunnen bieden en wat dat zou betekenen voor de organisatie. Tot slot speelt de behoefte aan informatiedeling. Niet weten is vaak niet prioriteren. Er ligt de vraag aan het SSiB-netwerk om casuïstiek en gebiedsgerichte informatie op te leveren voor partners.

2.3 Conclusie

Het samenwerkingsverband SSiB en de organisatie SSiB hebben zich de afgelopen tien jaar steeds verder doorontwikkeld. Men is steeds beter op elkaar ingespeeld en ook de problematiek wordt steeds inzichtelijker, zodat men steeds gericht te werk kan gaan. Dit heeft zich ook vertaald in specifieke aanpakken van problematiek als wildcrossen. Alhoewel niet altijd zichtbaar te maken is dat een aanpak effectief is, zien we bijvoorbeeld wel dat er minder wildcross plaatsvindt in regio's waar acties worden gehouden.

Uit de hiervoor beschreven ontwikkelingen blijkt echter dat de nood aan voldoende toezicht en handhaving ook in de komende jaren sterk aanwezig blijft. Willen we een schoon, veilig en groen buitengebied behouden, moeten we de problematiek kunnen beheersen. Dit, terwijl de capaciteit van zowel de groene boa's, als die van politie en andere partners onder druk staat of zelfs afneemt. Dit vraagt om continuïteit van de huidige investeringen in het SSiB-verband, maar zeker ook om keuzes en realistische verwachtingen.

Keuzes richting 2030

In hoofdstuk 2 is geschetst welke ontwikkelingen zich de komende jaren naar verwachting voordoen. Dit resulteert in een aantal opgaven waar we met elkaar voor aan de lat staan om ook richting 2030 samen te zorgen voor een veilig, schoon en groen buitengebied. In deze paragraaf gaan we nader in op de tweede vraag: *Wat is er nodig om richting 2030 het toezicht en de handhaving op een effectieve en efficiënte manier vorm te geven?*

OP HOOFDLIJNEN ZIEN WE HIERIN DRIE VEREISTEN:

- ▶ Voldoende capaciteit en samenwerking
- ▶ Het verder ontwikkelen van aanpakken tegen specifieke problematiek
- ▶ Medewerking van het rijk bij het vereenvoudigen en verbeteren van de inzetmogelijkheden van groene boa's

In deze paragraaf lichten we toe welke keuzes we maken en welke activiteiten we willen ontplooiën om dit te bereiken.

3.1 Voldoende capaciteit en goede samenwerking voor toezicht en handhaving in het buitengebied/natuurgebieden

De vele ontwikkelingen die zich aandienen, vragen allereerst om voldoende capaciteit van- en samenwerking tussen handhavingspartners. Deze capaciteit staat zoals beschreven in hoofdstuk 2 onder druk en neemt zonder maatregelen nog verder af. Hieronder wordt beschreven hoe we ervoor willen zorgen dat er ook in de komende jaren voldoende capaciteit blijft en pleiten we voor het verderzetten van de samenwerking tussen de Noord-Brabantse handhavingspartners.

Continuïteit SSiB-verband

De eerste opgave is het zorgen voor continuïteit. Dat geldt zowel voor het samenwerkingsverband SSiB als voor de SSiB-organisatie, zoals deze is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Brabant-Noord. Het samenwerkingsverband SSiB bestaat uit de samenwerking tussen de terreinbeherende organisaties en particuliere terreinbeheerders, alle Noord-Brabantse gemeenten en waterschappen, de drie Brabantse omgevingsdiensten, de provincie, de politie en drinkwaterbedrijven.

Daarnaast is er contact en samenwerking met vele andere partners, die niet formeel deelnemen aan het samenwerkingsverband SSiB. Daartoe behoren bijvoorbeeld het Openbaar Ministerie, de NWWA, Defensie, Rijkswaterstaat, maar ook agrariërs, jagers, natuurverenigingen en andere (collectieven van) burgers die actief zijn in het buitengebied. De samenwerking richt zich op het vrije veldtoezicht in met name de natuurgebieden. De groene boa's vormen de ogen en oren voor de bevoegde gezagen als het gaat om bredere signalering van problematiek. De samenwerking richt zich dus niet op het toezicht op inrichtingen en/of de handhaving van de openbare orde, zoals deze tot de verantwoordelijkheid behoren van de lokale en regionale driehoeken, waarin burgemeesters, politie en OM hun inzet afstemmen. Omdat de problematiek naar verwachting zal blijven, zien we de noodzaak om de huidige samenwerking met de SSiB-partners te continueren en met elkaar bij te dragen aan een veilig Brabants buitengebied en natuurgebieden in het bijzonder.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ In stand houden samenwerking partners in SSiB-verband;
- ▶ Herbekijken governance SSiB op gezamenlijke verantwoordelijkheid voor vrije veldtoezicht in het Brabantse buitengebied en specifiek de natuurgebieden;
- ▶ Helderheid verschaffen in rolverdeling tussen partners (hoofdstuk 4).

Continueren SSiB-organisatie

Naast het samenwerkingsverband SSiB, willen we ook door met de SSiB-organisatie zelf. De opgaven in het buitengebied zijn en blijven groot. De problematiek is beter in beeld en er zijn flinke stappen gezet in de aanpak, maar dat neemt niet weg dat de problematiek naar verwachting zal afnemen.

SSiB is neergezet als spil in een breed netwerk van partijen die zorgdragen voor het Noord-Brabantse buitengebied en specifiek de natuurgebieden. Vanuit de positionering van SSiB gaat een multipliereffect uit; samen bereiken we meer dan de individuele partijen afzonderlijk zouden kunnen. De gestage opbouw van SSiB en de samenwerking zorgt ervoor dat men elkaar meer en beter weet te vinden. Uit de impactanalyse SSiB 2020 blijkt ook dat partners deze meerwaarde zien en verder willen ontwikkelen. Ook in de evaluatie van bureau Broekhuizen wordt aandacht gevraagd voor deze continuïteit. Vanwege de tijdelijke financiering en relatief kortdurende meerjarenprogramma's wordt telkens opnieuw de meerwaarde van SSiB onder de loep genomen. Dat geeft echter onzekerheid voor het personeel, die inmiddels in vaste dienst werken voor de ODBN.

Het opbouwen en onderhouden van het netwerk en de bijbehorende informatiepositie kost enige tijd en inzet. De meerwaarde van de opgebouwde informatiedeling, samenwerking en het opzetten van gecoördineerde acties door de SSiB-organisatie, is dat men samen zorgt voor het gericht en effectiever te werk gaan. Het vermindert doorgaan of zelfs stoppen met de financiële investeringen in de SSiB-organisatie, zou een desinvestering zijn, omdat veel kennis en samenwerking dan verloren gaat en later al dan niet opnieuw opgebouwd zou moeten worden. Ook verliezen de betrokken overheden en andere partijen dan een deel van de voeling met wat er in het buitengebied speelt en leeft. Op dit moment loopt de financiering van de basis van SSiB-organisatie (zes boa's) structureel door.

De middelen voor de provinciale versterking van de SSiB-organisatie (negen boa's) lopen eind 2023 echter af. Dus zonder nieuwe financiering valt een groot deel van de mogelijkheden van SSiB weg. We pleiten er daarom met klem voor om vanuit de behoefte aan capaciteit en de rol die de SSiB-organisatie in het samenwerkingsverband speelt, in ieder geval nieuwe financiering te vinden voor de aflopende provinciale versterkingsgelden voor de SSiB-organisatie. Een aanspraak op de subsidieregeling van het rijk is daarvoor in elk geval mogelijk.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Actief op zoek gaan naar verlenging dan wel alternatieve (aanvullende/structurele) financiering ter voor de aflopende provinciale versterkingsmiddelen voor SSiB;
- ▶ Gebruik maken van de subsidieregeling voor groene boa's van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Aandacht voor de capaciteit bij partners

De SSiB-organisatie staat niet op zich. Naast de continuïteit van de capaciteit van de SSiB-organisatie is het ook van belang dat partners voldoende (kunnen) bijdragen. We zien ook dat er gemeenten zijn die groene boa's werven of via terreinbeheerders vragen om capaciteit. Daarnaast biedt de subsidieregeling van het rijk voor partijen de mogelijkheid om hun boa-capaciteit op orde te houden dan wel uit te breiden.

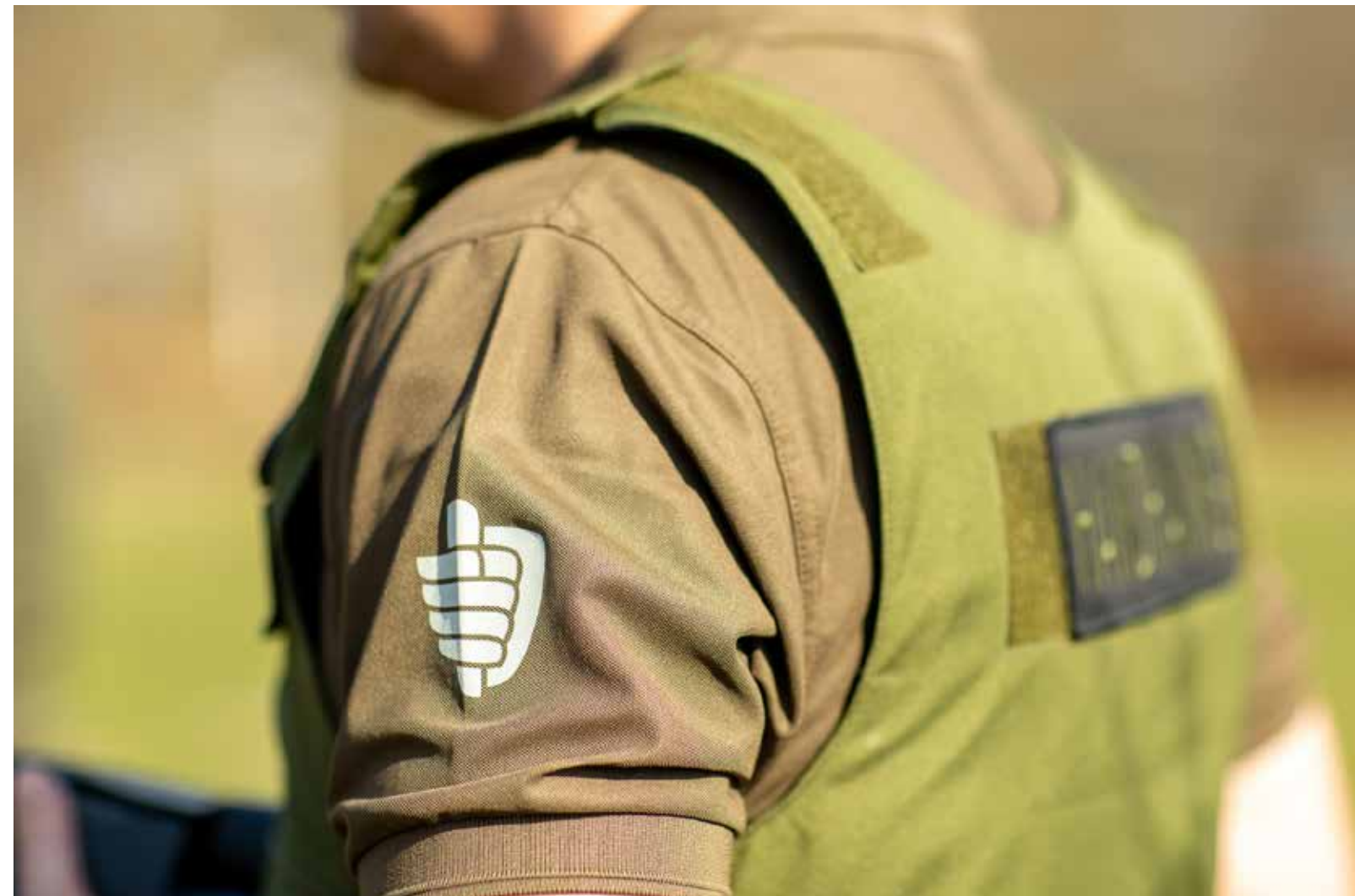
We ondernemen actie om de problematiek goed onder de aandacht te brengen in de lokale of regionale driehoeken. Het doel daarvan is om de partners een goed beeld te geven, zodat zij eerder geneigd te zijn in te zetten op toezicht en handhaving in het buitengebied. Ook kijkt de Omgevingsdienst Brabant-Noord naar de mogelijkheden om vanuit de omgevingsdienst gemeenten de mogelijkheid te bieden om boa's te kunnen inhuren.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Het stimuleren van partners in SSiB-verband om gebruik te maken van de subsidieregeling voor groene boa's van het ministerie van Justitie en Veiligheid;
- ▶ Activiteiten die erop gericht zijn om de problematiek en signalen van groene boa's op de tafels van de lokale driehoeken te brengen;
- ▶ Het ontwikkelen van een voorstel door de ODBN voor inhuur van groene boa's door gemeenten (en/of andere partners) als onderdeel ter facilitering van- en stimulans voor partners om meer groene boa capaciteit te creëren.

Meer bestuurlijke aandacht voor het buitengebied

Onbekend maakt onbemind. Helaas is dat ook zo bij de aandacht voor het buitengebied en specifiek de natuurgebieden. Het onderwerp SSiB komt veelal op de bestuurlijke tafel als er besloten moet worden over financiële bijdragen aan de SSiB-organisatie of een ander bijbehorend besluit dat wordt gevraagd. De operationele aansluiting tussen partijen is er vaak wel, maar de vertaling naar de ambtelijke en bestuurlijke tafels is

bepikt. Dat heeft ook gevolgen voor de prioritering in de driehoeken en de geringe bestuursrechtelijke opvolging die bevoegd gezagen nu geven aan zaken. Er is al veel actie op ondernomen, zoals het maken van regionale plannen met de partners.

Toch zijn we er nog niet en is er meer uit te halen met elkaar. Een eerste stap is dat we er mede voor hebben gezorgd dat de VNG het buitengebied als nieuw taakgebied zal meenemen in de VNG-methode Kernbeleid Veiligheid. Hierop zijn vele gemeentelijke integrale veiligheidsplannen gebaseerd. Echter is dit enkel een haakje en vraagt het ook om goede voeding door het samenwerkingsverband SSiB.

Daarnaast willen we ook de lokale of regionale driehoeken beter kunnen bereiken en onder andere met de politie het gesprek voeren over de praktische mogelijkheden van informatie-uitwisseling naar de driehoek. We verwachten dat deze voeding zorgt voor betere afstemming en zodoende beter op waarde kunnen schatten van de problematiek in het buitengebied en wat daarvoor nodig en wenselijk is. Ook willen we met door middel van gerichte communicatie laten zien wat we kunnen aanpakken en zo een preventieve werking genereren, dat ook gezien wordt door het bestuur.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Activiteiten die erop gericht zijn om de problematiek en signalen van groene boa's op de tafels van de lokale driehoeken te brengen en in de integrale veiligheidsplannen van gemeenten op te laten nemen;
- ▶ Continueren van de regionale operationele afstemming met gemeenten, om ook via deze lijn bestuurders te voeden en het belang van samenwerking te laten zien;
- ▶ Zichtbaar communiceren van resultaten van acties of optredens van boa's.

Oplossen arbeidsmarkt vraagstuk aanwas groene boa's

Omdat er een uitstroom dreigt van groene boa's door pensionering en de aanwas beperkt is, willen we ons ook inzetten om arbeidsmarkt vraagstuk op te pakken. We willen zelf kijken hoe we kunnen helpen om nieuwe groene boa's op te leiden in Noord-Brabant.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Het creëren van boa-opleidingsplekken bij de SSiB-partners;
- ▶ Het stimuleren van voldoende geschikte specifieke groene boa opleidingen.

3.2 Doorontwikkeling van de aanpakken tegen specifieke problematiek

In de afgelopen jaren is SSiB steeds verder doorontwikkeld als organisatie en samenwerkingsverband. Ook is er veel gedaan om effectiever de problemen aan te pakken. Een korte greep uit de zaken die al zijn opgepakt en/of ontwikkeld:

- ▶ Een groot aantal gezamenlijke handhavingsacties met een veelheid van partijen;
- ▶ Samenwerkingsconvenant groene handhaving Noord-Brabant;
- ▶ Handhavingsarrangement Wildcross en ontwikkeling Motorcross Expertteam;
- ▶ Digitale Briefing voor boa's;
- ▶ Handhavingsapp;
- ▶ Buitengebied Informatie Knooppunt (BIK);
- ▶ Groen Observatie Team voor de aanpak van stroperij;
- ▶ Stimulans aansluiting op BOA Registratie Systeem door partners;
- ▶ Toegepaste innovaties zoals een handhaving met behulp van een drone en open-source intelligence;
- ▶ Regionale plannen en afstemming;
- ▶ Een breed scala aan (gevolgde) opleidingen voor groene boa's.

Gebiedsgericht, seizoensgericht en informatiegestuurd werken

In een ideale situatie weten de relevante partners te allen tijde wie, wanneer en waar actief is of acties onderneemt, met welk doel en resultaat. De optelsom daarvan zou dan een Brabantbreed beeld op kunnen leveren. Dit blijkt echter zeer lastig te realiseren met de veelheid aan partners, verschillende registratiesystemen, het niet mogen of kunnen inzien of uitwisselen van gegevens, verschillende definities of het ontbreken van vaste kaders voor verslaglegging. Dit, terwijl we graag de informatie gebruiken voor de bestuurlijke tafels, om daarin de juiste keuzes voor inzet te kunnen maken.

Om gebiedsgericht en seizoensgericht te kunnen werken, is een productblad ontwikkeld. Daarin komt te staan wat de aandachtspunten of kenmerken per gebied zijn, wat in welk seizoen relevant is en wie er actief zijn. Een vervolg hierop zou zijn om tot een handhavingskalender te komen en zo gericht met partners acties te kunnen inplannen.

De afgelopen jaren is er met de provinciale impuls door de SSiB-organisatie veel geïnvesteerd in informatiegestuurd werken en innovatie. Zo is er een Digitale Briefing Buitengebied ontwikkeld, wordt er nu gebruik gemaakt van het Boa Registratie Systeem (BRS) en zijn er standaard actieplannen voor handhavingsacties. Dit maakt het in elk geval voor de SSiB-organisatie mogelijk om gegevens op te leveren voor het jaarlijkse jaaroverzicht. Verdere stappen blijven echter hard nodig. Het doel is om te komen tot een beter informatiebeeld (jaarkalender, cijfers en hittekaart), waarop men informatiegestuurd kan handhaven.

Informatiegestuurd werken betekent ook de wens om meer vraaggestuurd op te treden, in plaats van vrij surveilleren. Waar nu de focus veelal op de SSiB-organisatie ligt, kan er ook nog meer gebruik worden gemaakt van data en mogelijkheden die partners bieden. Tot slot is aansluiting van- en ontsluiting naar partners gewenst, om samen de meerwaarde van deze data en werkwijzen te kunnen gebruiken.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Het ontwikkelen van een handhavingskalender;
- ▶ Het verder uitrollen van de Digitale Briefing;
- ▶ Het uitrollen van de Handhavingsapp;
- ▶ Het ontwikkelen van een hittekaart en cijfermatig jaaroverzicht, zo mogelijk op regionaal niveau;
- ▶ Met het rijk en partners kijken wat er aan gegevensuitwisseling mogelijk is en hoe de data en registratie meer tot een gezamenlijk Brabants/regionaal beeld kunnen leiden.

Gedeputeerde Stijn Smeulders in gesprek met Landgoedeigenaar Harrie van Puijenbroek (beide lid van de Stuurgroep SSiB).

Formuleren strategie voor situaties met handelingsverlegenheid

De minister van Justitie en Veiligheid kondigt in de boa-visie aan dat zij naar oplossingen zoekt voor situaties waarin handelingsverlegenheid voor boa's speelt. Hierin verwacht de maatschappij actie van de groene boa, terwijl deze niet altijd in staat is alleen op te treden, dan wel bevoegd is. Niets doen is ook geen optie, maar hoe wel reageren is de vraag. Het risico hiervan is namelijk dat burgers of andere partijen niets meer melden, omdat er toch niemand is die er wat mee doet. Handelingsverlegenheid speelt zeker bij zware stroperij en andere vormen van openbare orde problematiek, zoals illegale feesten in natuurgebieden.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Aansluiten bij het traject van het ministerie van JenV, door onder meer de problematiek van zware stroperij in te brengen en samen te zoeken naar een handelingskader;
- ▶ Zoeken naar mogelijkheden wat we zelf kunnen doen, met rekenschap van de beperkingen.

Verbeteren van bestaande aanpakken tegen speerpunten SSiB

SSiB werkt al langere tijd met dezelfde speerpunten (afvaldumpingen, wildcrossen en stroperij). Dit is een bewuste keuze geweest van het SSiB-verband om de SSiB-organisatie de tijd te geven hierop specifieke aanpakken te ontwikkelen en de kans te krijgen die toe te passen. Er zijn forse slagen gemaakt en resultaten geboekt op alle speerpunten.

Echter is de omvang dusdanig dat inzet permanent nodig is, maar ook verdere verbetering. Zo is er voor de verbetering van de aanpak van wildcrossen al een werkgroep bezig, waarin onder meer wordt gekeken naar meer mogelijkheden bij het OM, toepassing van bestuursrechtelijke handhaving en mogelijkheden in de provinciale verordening.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ Voortzetten werkgroep verbeteren aanpak wildcrossen;
- ▶ Toepassen werkwijze Groen Observatieteam en onderzoeken verbetermogelijkheden aanpak stroperij;
- ▶ Toepassen werkwijze samenwerking met waterschappen.

Ontwikkelen van nieuwe arrangementen voor de aanpak van nieuwe problemen

Waar de speerpunten constant zijn, dienen zich ook nieuwe vraagstukken aan. SSiB staat niet overal zelf voor aan de lat en het is zaak goed op de (on)mogelijkheden te blijven letten. Daar waar nieuwe vragen of ontwikkelingen plaatsvinden, wordt dit in SSiB-verband besproken en wordt gekeken of het wenselijk is en zo ja, wat daarvoor nodig is.

ACTIES DIE WE HIEROP WILLEN ONDERNEMEN:

- ▶ In het geval er nieuwe of aanvullende werkzaamheden gevraagd worden, kijken of hier specifieke werkwijzen of afspraken over moeten worden ontwikkeld.

3.3 Medewerking van het rijk bij het vereenvoudigen en verbeteren van de inzetmogelijkheden van groene boa's

SSiB en de partners proberen samen zo effectief en efficiënt mogelijk om te gaan met de middelen die er zijn. De problematiek blijft echter onverminderd groot en is ook niet enkel door de SSiB-partners op te lossen. Doen we niets of te weinig, dan bestaat de kans dat criminelen zich het buitengebied meer en meer toe-eigenen. Mede door de beperkte ondersteuningsmogelijkheden die de politie heeft, de in de concept boa-visie van het rijk gevraagde zelfstandigheid van de groene boa en de geringe landelijke financiering, maakt dat we het rijk vragen blokkades weg te nemen die de groene boa's beperken bij de uitvoering van hun taken en de bijbehorende samenwerking.

Onze inzet bij het rijk:

- ▶ Het creëren van een landelijke bevoegdheid voor samenwerking tussen groene boa(werkgevers), ter vervanging van de samenwerkingsconvenanten;
- ▶ Een beroep op extra landelijke financiering, die leidt tot effectieve extra fte aan groene boa's;
- ▶ Het structureel maken van de om niet verstrekte uitrusting aan boa-werkgevers (bewapening en portofoons);
- ▶ Het creëren van toegang tot voldoende informatie voor de uitvoering van de groene boa taken (o.a. toegang RDW-gegevens) en het borgen van mogelijkheden tot samenwerking en informatiedeling tussen partijen bij de evaluatie van de Wet politiegegevens;
- ▶ Het oprekken van de bevoegdheden voor domein II om ook in het kader van de Wegenverkeerswet te kunnen handhaven;
- ▶ Het organiseren van voldoende capaciteit bij de politie, met als specialisme het buitengebied en het creëren van een vast aanspreekpunt voor de groene boa's waar het gaat om operationele escalatie.

De verwachtingen van groene boa's zijn groot en ze hebben de afgelopen jaren ook laten zien dat er vertrouwen in hen gesteld kan worden. Hoewel groene boa's geen vervanging zijn van de politie, kunnen ze wel maximaal ondersteund worden door voornoemde blokkades weg te nemen. We vragen het rijk dan ook om de verdere professionalisering van groene boa's op deze manier maximaal te ondersteunen, zodat ze in aanvulling van de politie hun meerwaarde in de praktijk kunnen blijven tonen.

3.4 Conclusie

In dit hoofdstuk is toegelicht welke keuzes wenselijk zijn, om ook naar de toekomst toe effectief en efficiënt te kunnen optreden tegen misstanden in het buitengebied. De verwachtingen zijn groot en de actielijst evenzeer. Niet alles kan echter tegelijk, dus een verdere uitwerking in een opvolger van het Meerjarenprogramma SSiB 2021-2023 zou dit hanteerbaar kunnen maken.

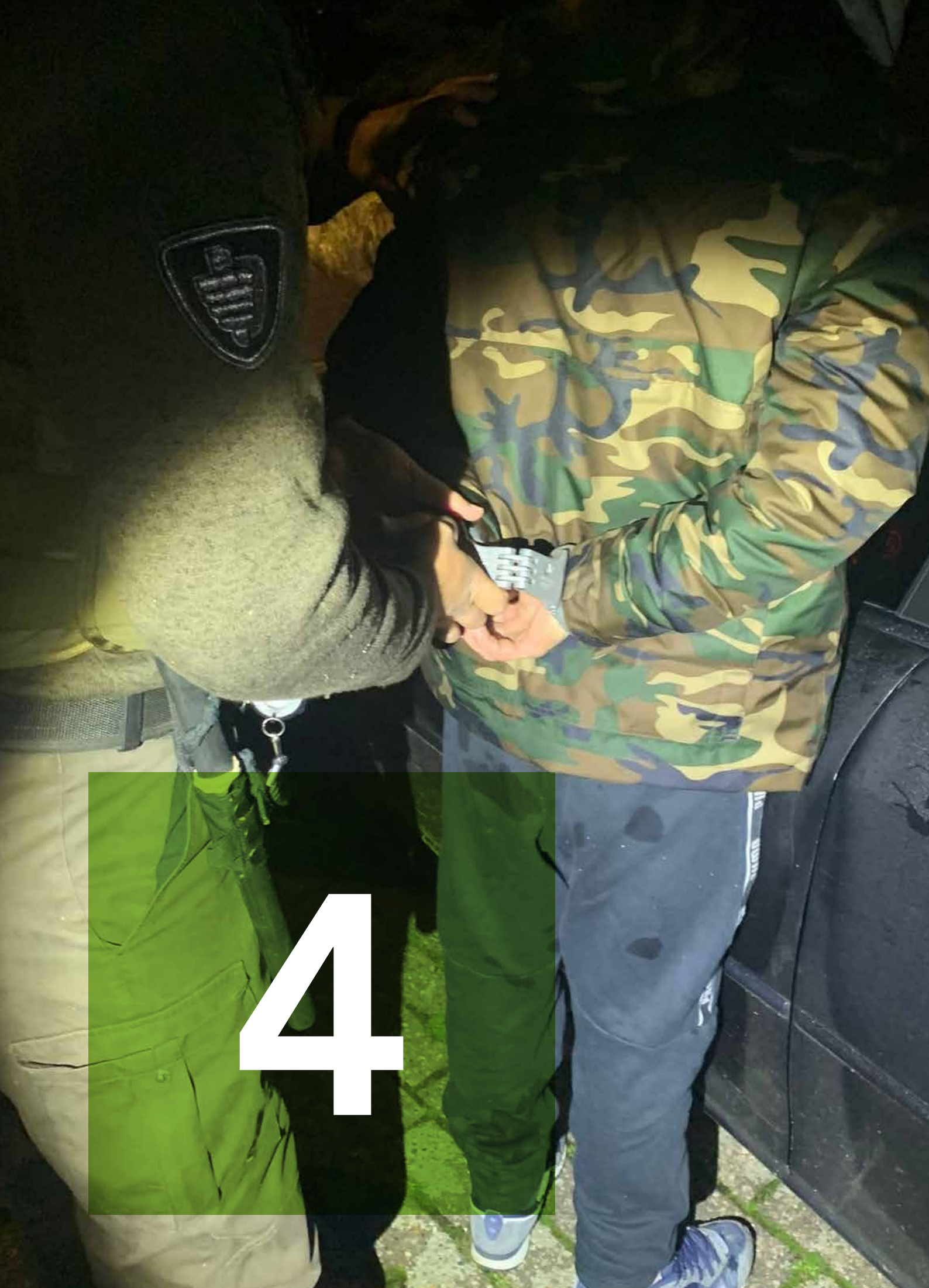
Ook is het zo dat de aanbevelingen zich richten tot alle partners in SSiB-verband. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de taakverdeling die hierin mogelijk is. Willen we effectief blijven, zijn we de noodzaak te zorgen voor voldoende capaciteit, dataregistratie, -uitwisseling en -analyse en gerichte aanpakken tegen specifiek problematiek.

Ook hebben we het rijk hard nodig om groene boa's zo goed mogelijk te ondersteunen door het wegnemen van ervaren blokkades. We zullen ook naar de toekomst toe niet alles kunnen oplossen, dus het blijft ook zaak realistische verwachtingen te houden en de misstanden beheersbaar te houden, door onder meer stevig op te treden tegen de speerpunten.

Ontmoeting in het Groen 2022

Verdeling taken en rollen

Hiervoor zijn de ontwikkelingen en keuzes (het wat) geschetst. In dit hoofdstuk gaan we in op de vraag hoe pakken we de opgaven samen aan en *welke rolverdeling is nodig tussen politie, SSiB, terreinbeherende organisaties en het bevoegd gezag?*

Samen Sterk in Brabant is een samenwerkingsverband van vele partners en niet enkel de SSiB-organisatie bij de Omgevingsdienst Brabant-Noord. Deze twee begrippen worden ook vaak door elkaar gehaald als gesproken wordt over SSiB. In deze notitie is daarom ter verduidelijking de naam SSiB-organisatie toegevoegd, waar dit anders door elkaar zou lopen. Naast 'SSiB-organisatie' is er ook sprake van het gebruik van de term 'Handhavingsteam SSiB', waarbij de nadruk meer ligt op de boa's van de SSiB-organisatie. Allen staan aan de lat om te zorgen voor een veilig, schoon en groen buitengebied in Noord-Brabant. In dit hoofdstuk gaat het om het samenwerkingsverband SSiB en de rolverdeling tussen de partijen daarin. Achtereenvolgens komen aan bod; het gedeelde eigenaarschap van SSiB en de primaire focus van partijen.

4.1 Gedeeld eigenaarschap SSiB

De samenwerking binnen het verband SSiB is gaandeweg sterker geworden. De governance van een stuurgroep SSiB binnen het construct van omgevingsdiensten is vrij ingewikkeld, maar betekent wel dat alle partners hun inbreng kunnen leveren en elkaar periodiek treffen in de stuurgroep SSiB. Vooralsnog gaat het vaak over de SSiB-organisatie en dit zou breder kunnen worden benut door alle partijen. Het verdient daarom aanbeveling om de governance nog een keer door te nemen op werkbaarheid (wie zit waarin, wat wordt waar besproken).

4.2 Primaire focus organisaties binnen SSiB-verband

Elke partner heeft een unieke bijdrage in het samenwerkingsverband. Bij de totstandkoming van deze visie is veel gesproken over de taakverdeling, wensen tot meer focus, maar ook het niet willen uitsluiten dat men alles kan oppakken als men onverhoopt tegen iets aan loopt. Dit maakt het lastig om zeer specifieke keuzes te maken over ieders rol en bijdrage en leidt er soms ook toe dat de vraag komt wat de rol van de SSiB-organisatie in het geheel precies is. Om toch meer duidelijkheid aan te kunnen brengen in de rolverdeling tussen partijen, is ervoor gekozen om uit te gaan van de primaire focus van partijen. Boa's hebben dus meer mogelijkheden qua bevoegdheden dan de focus veronderstelt.

Ook betekent dit dat wanneer een boa toch iets tegenkomt wat niet direct tot zijn eigen focus behoort, maar wel bevoegd is, deze dit toch kan oppakken. Hierbij wordt altijd door boa's altijd een beoordeling gemaakt van de situatie, of het ook veilig opgetreden kan worden en indien nodig wordt de politie om ondersteuning gevraagd en/of worden signalen gedocumenteerd en doorgegeven. Hieronder geven we per partij de primaire focus aan. Deze lijst geeft de belangrijkste bijdragen weer, maar is niet uitsluitend.

Terreinbeheerders, particuliere grondbezitters, drinkwaterbedrijven

- ▶ Handhaving toegangsbepalingen
- ▶ Gastheerschap, toezien op recreatie
- ▶ Overige aangetroffen problematiek

Gemeenten

- ▶ Prioritering in de lokale driehoek;
- ▶ Algemene Plaatselijke Verordening
- ▶ Inzet boa domein I tegen APV en overlastfeiten;
- ▶ Bestuursrechtelijke opvolging proces-verbalen over wildcrossen.

Waterschappen

- ▶ Toezicht op waterkwaliteit- en kwantiteit-zaken

SSiB-organisatie

- ▶ Speerpunten afvaldumpingen, wildcrossen en stroperij
- ▶ Handhaving Wnb/Omgevingsrecht
- ▶ Organiseren gezamenlijke acties
- ▶ Ontwikkelen nieuwe aanpakken
- ▶ Vraag- en informatiegestuurde handhaving

Provincie

- ▶ Provinciale Verordening
- ▶ Bebording Stiltegebieden, N2000-gebieden
- ▶ Bestuursrechtelijke opvolging
- ▶ Coördinatierol groene handhaving
- ▶ Beheerder samenwerkingsconvenant groene handhaving en handhavingsarrangement wildcrossen

Politie

- ▶ Openbare orde en ondermijning
- ▶ Trekker dan wel assistentie bij handhavingsacties
- ▶ Trekker Motorcross Expertteam Oost-Brabant
- ▶ Meldkamer, noodassistentie
- ▶ Informatie-uitwisseling

OM

- ▶ Strafrechtelijke opvolging

4.3 Conclusie

In dit hoofdstuk is kort geschetst welke rol partijen innemen in het bredere SSiB-verband. Vanwege de bredere lijst aan bevoegdheden en taken, is er gekozen om vooral uit te gaan van de primaire focus van partijen. Daarnaast pleiten we voor meer gedeeld eigenaarschap van de problematiek en niet enkel de focus op de rol van de SSiB-organisatie.

Franko van Lankvelt, wethouder
in de gemeente Maashorst en
voorzitter van de Stuurgroep SSiB.

Taak en organisatie SSiB richting 2030

In hoofdstuk 2 is gepleit voor continuering van de SSiB-organisatie en in hoofdstuk 3 is aangegeven wat de rol van de SSiB-organisatie is binnen het bredere samenwerkingsverband SSiB. De vraag die hier beantwoord wordt is, *wat betekent dit voor de taak van SSiB en de organisatie ervan?* Hierna gaan we in op de gevolgen van continuering, de vraag om een voorstel te ontwikkelen voor inhuur van groene boa's en op de jaarlijkse verantwoording.

5.1 Gevolgen continueren SSiB-organisatie

In het tweede kwartaal van 2023 wordt de Begroting Omgevingsdienst Brabant-Noord 2024 normaliter vastgesteld door de deelnemers. Dit geldt ook voor de overige bijdragen door partijen. Ter voorbereiding hiervan vragen we SSiB op te leveren:

- ▶ Een nieuw organisatieplaatje van SSiB met inzicht in boa-capaciteit en benodigde ondersteuning vanaf 2024;
- ▶ Een concept werkbegroting SSiB 2024;

Daarnaast zal ook een nieuw werkprogramma noodzakelijk zijn vanaf 2024, waartoe ook een besluit nodig is over de taak en uitrusting. Het werkprogramma is echter afhankelijk van besluitvorming door onder andere de nieuwe Provinciale Staten en het wel of niet vinden van nieuwe financiering ter vervanging van de aflopende provinciale versterkingsmiddelen. Er hoeft echter niet gewacht te worden met het in concept opstellen hiervan, omdat de basisfinanciering van SSiB sowieso doorloopt. Indien er geen sprake is van alternatieve financiering, wordt met de provincie en andere opdrachtgevers besproken hoe om te gaan met de gevolgen van deze visie en het personeel in dienst bij de ODBN.

5.2 Uitwerken voorstel inhuur groene boa's

In hoofdstuk 3 wordt geadviseerd om de ODBN met een voorstel te laten komen voor inhuur van groene boa's door de omgevingsdienst. Het gaat hierbij om een voorstel waarin de juridische en financiële mogelijkheden en de relatie tot de SSiB-organisatie worden meegenomen. Geadviseerd wordt om dit voorstel een plek te geven binnen het nieuwe werkprogramma.

5.3 Verwachte jaarlijkse verantwoording

Naast de meerjarige werkprogramma's levert de SSiB-organisatie jaarlijks een jaaroverzicht op. Deze resultaten worden ook gepubliceerd. Dit willen we graag zo voortzetten, maar wel aanscherpen wat we daarin precies aan informatie van SSiB verwachten. De behoefte is:

- ▶ Een overzicht van de financiële uitputting SSiB;
- ▶ Generieke cijfers uit BRS voor in ieder geval de speerpunten;
- ▶ Een gebiedsgerichte toelichting met een korte beschrijving van de belangrijkste zaken per gebied en wat er is gedaan, al dan niet vergezeld van een kaart;
- ▶ Een toelichting over de ontwikkelingen van het jaar van verslag en de ontwikkelde producten of werkwijzen.

Daarnaast is de vraag om te verkennen wat er mogelijk is aan verantwoording op Brabantbreed niveau over alle partijen heen en welke cijfers en mogelijkheden daarvoor beschikbaar zijn.

5.4 Conclusie

De gevolgen voor de SSiB-organisatie zijn niet enkel afhankelijk van de visie, maar vooral van besluitvorming over financiële bijdragen ter vervanging van de aflopende provinciale versterkingsmiddelen. De visie biedt houvast om de gevolgen voor de SSiB-organisatie in kaart te brengen. Afhankelijk van de besluitvorming kan dit verder worden uitgewerkt en een plek krijgen in het nieuwe werkprogramma SSiB 2024.

Ontmoeting in het Groen 2022

Literatuurlijst openbare bronnen

Literatuurlijst openbare bronnen

- ▶ BIJ12 (2020), Verbeteren van toezicht en handhaving in natuurgebieden
- ▶ BMC (2020), [Aanbieding](#) Taak Risico Analyse en uitvoeringsvoorstel
- ▶ Bureau Broekhuizen (2022), [Reflectie](#) op de provinciale bijdrage aan de aanpak van ondermijning in Noord-Brabant
- ▶ Lysias (2020), [Impactanalyse](#) versterking SSiB naar 3.0
- ▶ Ministerie van JenV (2021), [Brief](#) aan Tweede Kamer, Structurele investering in veiligheid (200 mln motie-Hermans c.s.), 13 oktober 2021
- ▶ Ministerie van JenV (2021), [Brief](#) aan Tweede Kamer, Eerste beschouwing ten behoeve van de visie over de boa functie en het boa bestel, 12 november 2021
- ▶ Ministerie van JenV (2022), [Brief](#) aan Tweede Kamer, Groene boa's, 9 mei 2022
- ▶ Ministerie van JenV (2022), [Brief](#) aan Tweede Kamer, Meerjarige beleidsagenda boa's, 23 juni 2022
- ▶ Provincie Noord-Brabant (2019), [Bestuursopdracht](#) Veilig en weerbaar Brabant
- ▶ SSiB (2021), [Meerjarenprogramma](#) SSiB 2021-2023
- ▶ WODC (2020), [Buitengewoon Veilig](#) – Onderzoek naar taken en arbeidsomstandigheden van boa's en de samenwerking met politie

Deelnemende partijen

Bij het opstellen van de visie is gebruik gemaakt van de inbreng door partners tijdens interviews, werkgroepen en de stuurgroep SSiB. Er is gesproken met een mix van boa's, bestuurders, managers en beleidsambtenaren van deze organisaties. Een overzicht van de organisaties die hieraan hebben bijgedragen:

- ▶ BPG Vereniging landelijk Brabant
- ▶ Brabants Landschap
- ▶ Brabant Water en Evides
- ▶ Gemeenten Bladel, Etten-Leur, Maashorst, Reusel-De Mierden, 's-Hertogenbosch en Valkenswaard
- ▶ Natuurmonumenten
- ▶ Omgevingsdiensten Brabant-Noord (incl. SSiB-organisatie), Midden- en West-Brabant en Zuidoost-Brabant
- ▶ Politie Oost-Brabant en politie Zeeland-West-Brabant
- ▶ Provincie Noord-Brabant
- ▶ Staatsbosbeheer
- ▶ Waterschappen De Dommel en Brabantse Delta

Heeft u een
melding?

Bel dan: 0900 996 54 32

Stuurgroep Samen Sterk in Brabant
www.ssib.nl

**Samen Sterk
in Brabant**

Handhavingsteam Buitengebied